

Kirje

16.12.2021

VN/31072/2021

VN/31072/2021-STM-4

Kunnille, sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymille, Ahvenanmaan maakuntahallinnolle, aluehallintovirastoille ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle

TARTUNTATAUTILAIN MUKAISET TOIMENPITEET MATKUSTAJILLE, JOTKA OVAT OLESKELLEET MAISSA, JOISSA ON TODETTU B.1.1.529 -KORONAVIRUSMUUNNOKSEN LEVIÄMISTÄ – TÄYDENNYS 1.12.2021 ANNETTUUN OHJAUKSEEN

Tausta

Etelä-Afrikassa ja Botswanassa on havaittu uusi koronavirusmuunnos B.1.1.529, jossa on useita viruksen piikkiproteiinin rakenteeseen kohdistuvia perimän mutaatioita. Muutosten johdosta virusleviää aiempia virusmuunnoksia tehokkaammin ja todennäköisesti aiheuttaa tautitapauksia myös aiemmin koronavirustaudin sairastaneille sekä täyden rokotussarjan saaneille. Siitä, aiheuttaako uusi virusmuunnos aiempaa enemmän vakavampia tautimuotoja tai lisääkö se menehtymisen riskiä ei vielä tiedetä. Sekä EU että WHO:n asiantuntijaryhmä (Technical Advisory Group on SARS-CoV-2 Virus Evolution, TAG-VE) ovat 26.11.2021 kokouksissaan määritelleet B.1.1.529 -virusmuunnoksen huolta aiheuttavaksi muunnokseksi (Variant of Concern, VOC) ja nimennyt sen ”Omikroniksi”.

EU-maat päättivät 26.11.2021 (EU Integrated Political Crises Response Arrangement, IPCR COVID-19 High Level Round Table) yhteisellä päätöksellään ja perustuen Neuvoston suositukseen (Council Recommendation 2020/912) aktivoida rajojen terveysturvallisuutta koskevan hätäjarrumekanismin. Hätäjarrumekanismin mukaisesti jäsenvaltiot ovat rajoittaneet rajat ylittävää liikennettä EU-alueelta riskialueille sekä riskialueilta EU-alueelle, sekä tehostaneet matkustajiin kohdistuvia terveysturvallisuustoimia.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suositteli 26.11.2021 välttämään kaikkea matkustamista Etelä-Afrikkaan, Namibiaan, Botswanaan, Zimbabween, Lesothoon ja Eswatiniin (Swazimaa). Ulkoministeriö päivitti matkustussuosituksena THL:n suosituksen mukaisesti. THL suositti kaikkia kyseisistä maista saapuneita matkustajia koronavirustestiin välittömästi Suomeen palaamisen jälkeen, riippumatta siitä onko henkilöllä oireita tai onko hän saanut aiemmin koronavirusrokotteita.

THL on 13.12.2021 todennut lausunnossaan sosiaali- ja terveysministeriölle, että Omikron -virusmuunnos on levinnyt tällä hetkellä edellä mainittujen maiden lisäksi erityisesti Nigeriassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Tanskassa. Isolla-Britannialla ja Tanskalla on

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

korkean testaus- ja sekvensointikapasiteetin vuoksi hyvät edellytykset havaita muunnosta. Yksittäisiä tai useita Omikron-virusmuunnoksen aiheuttamia tautitapauksia on todettu kuitenkin ympäri maailman.

Omikron-muunnoksen ominaisuuksista kertyy koko ajan lisätietoa. Laboratoriotutkimusten ja hiljattain Iso-Britanniassa tehdyn alustavan rekisteripohjaisen analyysin perusteella on ilmennyt, että omikron-muunnos todennäköisesti pystyy aiheuttamaan taudin myös kahdesti rokotetuilla. Kolmannella annoksella näyttäisi olevan selvästi tartuntariskiä vähentävää vaikutusta, mutta tieto asiassa on yhä puutteellista. Sen sijaan tietoa ei vielä ole saatavilla riittävästi Omikron-muunnoksen vakavan tautimuodon aiheuttamiskyvystä erikseen rokotetuilla tai rokottamattomilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että uusi Omikron-koronavirusmuunnos muodostaa merkittävän uhan väestön terveyden ja hyvinvoinnin vaarantumiselle, rokotussuojan riittämättömyydelle sekä epidemiatilanteen olennaiselle heikkenemiselle. Tarkemman tutkimustiedon vielä puuttuessa virusmuunnoksen aiheuttamaan uhkaan tulee varovaisuusperiaatteen mukaisesti vastata tehokkailla toimenpiteillä, joilla pyritään tunnistamaan kaikki henkilöt, joilla voi olla kyseisen virusmuunnoksen aiheuttama tartunta, estämään mahdolliset jatkotartunnat ja estämään näin virusmuunnoksen aiheuttaman taudin leviäminen. On perusteltua edelleen harkita, että kaikki matkustajat, jotka ovat viimeisen 14 vuorokauden aikana oleskelleet maissa, joissa on havaittu kyseisen virusmuunnoksen leviämistä, määrättäisiin tartuntatautilain 16 §:n mukaisesti pakolliseen terveystarkastukseen oireista ja rokotusstatuksesta riippumatta, kunnes on varmistunut, että henkilöllä ei ole tartuntaa.

Ministeriö on antanut tilanteen johdosta ohjauskirjeet viranomaisille 27.11.2021 ja 1.12.2021, joita tämä kirje täydentää. Sosiaali ja terveysministeriö kehottaa aluehallintovirastoja, kuntia ja sairaanhoitopiirejä huomioimaan yllä mainitun THL:n lausunnon, jossa se toteaa Omikron-muunnoksen leviävän myös Nigeriassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Tanskassa.

Oikeudellinen perusta

Oikeudellinen perusta on todettu sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeissä 27.11.2021 ja 1.12.2021.

Ohjaus kunnille, kuntayhtymille, aluehallintovirastoille ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että vallitsevassa epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että toimivaltaiset viranomaiset toimivat ennakoivasti ja viivytyksettä sekä harkintansa perusteella käyttävät tartuntatautilain mukaisia toimivaltuuksiaan pakollisten terveystarkastusten ja tarvittaessa karanteenien määräämisestä variantin leviämisen estämiseksi.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaisten pakollisten terveystarkastusten piiriin tulisi sisällyttää 1.12.2021 annetussa ohjauskirjeessä mainittujen maiden lisäksi THL:n arvioon perustuen Norjassa, Tanskassa, Iso-Britanniassa ja Nigeriassa oleskelleet henkilöt. Näistä maista tulijoille tulisi pyrkiä paikallisten resurssien sallimissa rajoissa järjestämään pakollinen terveystarkastus, kuitenkin siten, että mikäli maahan saapuvalla henkilöllä on esittää todistus enintään 48 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisesta testistä ei pakolliseen terveystarkastukseen olisi aiheutta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulisi seurata Omikron-tilannetta ja tarvittaessa päivittää listaa maista, joissa muunnos leviää väestössä.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tulisi antaa ohjeistusta ja viestiä Suomeen matkustamiseen liittyvistä ohjeista. Koska on perusteltua olettaa, että omikron – muunnoksen aiheuttamaa koronavirustautia tullaan enenevästi toteamaan useissa eri maissa, olisi aiheellista laatia suositus kaikkien matkustajien, myös Suomen kansalaisia ja Suomessa vakituisesti oleskelevien, ennen Suomeen saapumista otetusta covid-ennakkotestistä sekä matkan jälkeisestä kotitestauksesta. Toimenpiteillä pyrittäisiin varmistumaan siitä, että Suomeen saapuvilla tai kotimaahan palaavilla henkilöillä ei ole koronaviruksen ja erityisesti omikron –virusmuunnoksen aiheuttamaa tartuntaa, joka Suomessa levitessään voisi nopeasti heikentää kansallista tai alueellista epidemiatilannetta ja johtaa sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteetin ylikuormittumiseen.

Pakollisten terveystarkastusten osalta sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ohjaukskirjeessä 1.12.2021 esitetyt rajaukset ovat edelleen tarkoituksenmukaisia ja tarkastusten ulkopuolelle voidaan rajata siinä todetut ryhmät, kuten kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöstö. Lisäksi terveystarkastusten ulkopuolelle voidaan jättää 31.12.2021 saakka vuonna 2005 tai myöhemmin syntyneet ja 1.1.2022 alkaen vuonna 2006 tai myöhemmin syntyneet.

Toimet tulisi käynnistää mahdollisuuksien mukaan välittömästi.

Kansliapäällikön sijainen

Kari Hakari

Osastopäällikkö

Taneli Puumalainen

Jakelu

- Kunnat
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät
- Ahvenanmaan maakuntahallinto
- Aluehallintovirastot
- Valvira
- THL
- Rajavartiolaitos
- Finavia
- Traficom

Tiedoksi

- Valtiosihteeri Mäkipää
- Erityisavustaja Hirvola
- Kansliapäällikkö Varhila
- Kuntaliitto
- Valtioneuvoston kanslia